

УДК 338.432.009.12:636.32.38

Туварчієва Г.А.

ПФ НУБ і П України «Кримський агротехнологічний університет»

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ВІВЧАРСТВА

Розглянуто забезпеченість населення Криму в продуктах вівчарства та ефективність їх виробництва, як факторів конкурентоспроможності галузі.

Ключові слова: норма споживання, ефективність виробництва, конкурентоспроможність

Tuvarchiyeva G.

FACTORS OF COMPETITIVENESS OF PRODUCTION SHEEP BREEDING

Are considered ensuring of the population of Crimea by products of sheep breeding and efficiency of their manufacture, as factors of competitiveness industry.

Key words: norm of consumption, production efficiency, competitiveness

Туварчиева Г.А.

ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА ПРОДУКЦИИ ОВЦЕВОДСТВА

Рассмотрены обеспеченность населения в продуктах овцеводства и эффективность их производства, как факторов конкурентоспособности отрасли.

Ключевые слова: норма потребления, эффективность производства, конкурентоспособность

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Вівчарська продукція має унікальні властивості. Овече молоко і продукти з нього містять гормони довголіття і вважаються універсальними ліками від старіння. Вироби з овечої вовни створюють здоровий мікроклімат, заспокоюють нервову систему та запобігають алергії. М'ясо овець рекомендується для вживання з метою природного захисту від таких захворювань, як туберкульоз і рак.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Популярність продуктів вівчарства у світі постійно зростає. За статистичними даними у світі виробляється понад

220 млн. т. м'яса, з яких близько 12% становить баранина. Нині виробництво баранини на душу населення, наприклад, у Новій Зеландії становить 30,5 кг, Австралії – 20, Греції – 14, тоді як в Україні – лише 0,7 кг або 17% від прийнятої раціональної норми її вживання [4]. Забезпеченість потреб країни продукцією власного виробництва, а також його ефективність характеризує конкурентоспроможність. Багатогранність категорії конкурентоспроможності виробництва до того ж різноманітність продукції вівчарства, її високі біологічні якості та цінність, визначають актуальність теми дослідження.

Конкурентоспроможність – це поняття, яке в залежності від точки зору, може мати різні визначення та кількісні критерії виміру. Найбільш загальне тлумачення цього поняття ґрунтується на класичних категоріях економічної теорії – вартості та ціни, позначає професор Б.Пасхавер. Вартість – це суспільно признані витрати, а закон вартості – закон цін. Тому ціна ринкової рівноваги попиту і пропозиції є границя суспільного визнання витрат. Таким чином, перевищення ціни над витратами (рентабельність) свідчить про конкурентоспроможність, перевищення витрат над ціною (збитковість) – не конкурентоспроможність [2].

Академік УААН В.Я. Месель-Веселяк вважає, що конкурентоспроможність виробництва продукції характеризується рівнем забезпеченості внутрішнього попиту країни за рахунок власного виробництва. Внутрішній попит країни на сільськогосподарську продукцію визначається рівнем її споживання населенням і забезпеченості інших внутрішніх технологічних потреб сільськогосподарських виробників [1].

Цілі статті. Метою статті є вивчення рівня забезпеченості регіональних потреб у продуктах вівчарства та ефективності їх виробництва, як факторів конкурентоспроможності галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У різних регіонах нашої країни вівчарство з давніх часів було традиційною галуззю тваринництва. В Криму сьогодні нараховується близько 21% поголів'я овець України. Розвиток вівчарства забезпечує доступність продукції цієї галузі тваринництва жителів Криму та громадян, які прибувають на відпочинок. Однак фізіологічні потреби населення у продуктах вівчарства задовольняються недостатньо, що свідчить про

не конкурентоспроможність виробництва продукції вівчарства (табл.1). Виробництво м'яса овець на одну особу в Криму складає майже 2,3 кілограма на рік, це на 43,9% менше сучасної норми споживання (4,1 кг), рекомендованої ФАО і Всесвітньою організацією охорони здоров'я [3] та на стільки ж менш, ніж вироблялося у 1990 році (4,2 кг). Виробництво вовни у 2009 році склало всього 680 г на особу [3], це на 7,5% менше мінімальної потреби (735г) і на 65,5% менш, ніж вироблялося на особу в 1990 році (1,97 кг).

Таблиця 1

Виробництво продукції вівчарства в АР Крим *

Види продукції	роки					в % 2009 р. до 1990 р.
	1990	2006	2007	2008	2009	
М'ясо овець, тис. т	19,4	2,1	2,7	4,2	4,5	45,4
Вовна, т	4237	763	904	1087	1334	31,5
На одну особу: м'яса овець,кг	4,2	1,1	1,4	2,1	2,3	54,5
вовни,кг	1,97	0,38	0,46	0,55	0,68	34,5

* Тваринництво Автономної Республіки Крим: статистичний довідник/ за ред. О.В.Нагнібеда. - Сімферополь, 2010 - С.15-18

Зважаючи на значні зменшення поголів'я овець у 2009 році в порівнянні з 1990 роком на 63,5%, досягти рівня 1990 року з виробництва вівчарської продукції не вбачається можливим. Якщо у 1990 році було вироблено 19,4 тис. т. м'яса овець, 4237 т. вовни, то у 2009-му – лише 4,5 тис. т м'яса і 1334 т. вовни, це менше на 54,6% і 68,5% відповідно. Тому необхідно забезпечити приріст виробництва продукції вівчарства з тим, щоб задовольнити потреби населення регіону в продуктах галузі. Сприяє цьому згідно Програми відродження вівчарства в Криму збільшення поголів'я овець, яке вже до 2012 року має бути доведено до 600-650 тисяч голів. Ураховуючи необхідний рівень фізіологічних норм, слід збільшити виробництво м'яса овець на 44,4%, вовни – на 7,7%. Такий рівень виробництва

забезпечить регіональні потреби у продуктах вівчарства і підвищить його конкурентоспроможність.

Щодо ефективності виробництва основних видів продукції вівчарства, як фактора конкурентоспроможності, то він характеризується стабільною збитковістю (табл.2).

Таблиця 2

Ефективність виробництва вівчарської продукції в АР Крим

	роки					у % 2009р до 1990р
	1990	2006	2007	2008	2009	
Рівень рентабельності виробництва,% *						
м'ясо овець та кіз	25,6	-32,7	-41,7	-41,9	-36,9	
вовна	11,2	-74,9	-77,7	-71,3	-67,3	
Повна собівартість реалізованої продукції, грн. за 1 ц. *						
приріст овець та кіз	184,32	879,93	976,78	1215,4	1434,9	7,8 р.
вовна	1022,06	1541,7	1559,8	1266,10	934,28	91,4
Середня ціна реалізації 1 ц, грн. **						
приріст овець та кіз	137,13	592,54	570,11	706,49	905,18	6,6 р.
вовна	907,59	387,20	347,54	362,71	305,19	33,6

* Тваринництво Автономної Республіки Крим: статистичний довідник/ за ред. О.В.Нагнібеда. - Сімферополь, 2010 - С.15-18

** Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг) / [Воскобійник Ю.П., Шпикуляк О.Г., Тіней А.В. та ін.]; за ред. Ю.В. Воскобійника, О.Г.Шпикуляка. -К.:ННЦ ІАЕ, 2010.-343с.

На збитковість виробництва вівчарської продукції впливає досить високий рівень собівартості відносно ціни реалізації. В 2009 році собівартість м'яса овець збільшилася в 7,8 разів в порівнянні з 1990 роком і становила 1434,92 грн. за 1 центнер, це більше ціни реалізації (905,18 грн.) на 529,74 грн. Зменшилася собівартість вовни

за 1990-2009 роки на 8,6% становив у 2009 році 934,28 грн. за центнер, однак це вище ціни реалізації в 3 рази. Перевищення витрат над ціною визначає збитковість виробництва вівчарської продукції, що є свідомством його не конкурентоспроможності. Такий стан передусім обумовлюється недосконалістю цінового механізму в галузі і в цілому в АПК.

Висновки. З урахуванням ситуації, яка склалася у вівчарстві необхідно забезпечити підвищення ефективності виробництва за рахунок зниження собівартості продукції, удосконалення формування цін на вівчарську продукцію, а також збільшення поголів'я овець, забезпечення приросту виробництва м'яса, вовни - це все дасть змогу задовольнити потреби регіону в продуктах галузі на рівні раціональних норм і підвищить конкурентоспроможність виробництва вівчарської продукції.

Список використаних джерел:

1. Месель-Веселяк В.Я. Напрями забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва/ Месель-Веселяк В.Я.//Економіка АПК. – 2009. - №10. - С.7-14
2. Пасхавер Б. Ценовая конкурентность аграрного сектора/ Б. Пасхавер// Экономика Украины.- 2007. - № 1.- С. 78-87
3. Шайдулин И.Н. Рынок баранины и пути насыщения его отечественной продукцией/ Шайдулин И.Н., Фейзуллаев Ф.Р., Барсуков Ю.Г.// Зоотехния. - 2009. - №7. - С 25-27
4. Штемпель М.В., Вовченко Б.О. Технологія виробництва продукції вівчарства/ Штемпель М.В., Вовченко Б.О.– К.: Вища освіта, 2005. – 343 с.